

Вугільна промисловість є одним з важливих компонентів енергетичної незалежності України в умовах жорсткого протистояння на ринку палива та спробам північного сусіда, використати цей важіль у просуванні своїх геополітичних планів відродження новітньої імперії, під патронатом Москви. Тому цілком очевидна її домінуюча роль у вітчизняному секторі енергетики та економіки в цілому, як стримуючого фактору перед загрозою втрати енергетичної та політичної незалежності.

Розуміючи всі ці моменти існування та подальшого розвитку вітчизняної вугільної промисловості, треба чітко усвідомлювати один важливий момент — втрата енергетичної незалежності автоматично несе за собою втрату незалежності політичної. Тому вугільна промисловість, як така має належати виключно державі, як гаранту її розвитку та збереження, як самої промисловості так і певного сегменту енергетичної незалежності.

Державний сектор у цій галузі має нараховувати не менше 80% від загального об'єму добутого вугілля та виступати фактором стабільності, утримуючи вугільну промисловість від різких коливань цін на тверде паливо та виступаючи гарантом дотримання умов соціального забезпечення робітників. Саме наявність державного сектору у цій галузі дозволить виключити з вугільного ланцюга тих посередників, які багатіють за рахунок шахтарських злиднів та важкої праці.

Схема-видобуток-переробка-транспортування-реалізація, повинна повністю належати державі та жорстко контролюватися з боку спеціальних та фіскальних органів. Приватні копальні можливі за умов передачі їм шахт, які фактично відпрацювали свій ресурс чи відкриття ними нових, з нуля, горизонтів. Ситуація коли діюче та стабільно працююче підприємство навмисно доводять до стану банкрутства та за копійки передають у приватну власність має бути скасована. Усі попередні так звані приватизовані об'єкти мають бути повернуті у державну власність. Приватний капітал у цій галузі має стимулювати розробку нових копалин, а не доводити до зубожіння вже існуючих. Введення в експлуатацію нових приватних копалень має проходити за умов жорсткого контролю з боку держави за умовами праці та дотримання норм безпеки.

Але, навіть за умов наявності приватних копалень, реалізація видобутого вугілля має належати виключно державі, яка сама встановлює ціни та контролює їх дотримання. Зараз ситуація прямо протилежна, коли вартість добутої тони вугілля не перевищує 30% її реальної собівартості за рахунок існування непрозорої, тіньової схеми розробки та видобутку вугілля на так званих копанках. Наявність цих нелегальних копалень є серйозною загрозою не тільки екології регіону, але й енергетичній безпеці України. Держава фактично не контролює обсяги видобутого вугілля, яке завдяки існуванню тіньових схем, після певних маніпуляцій видається, як видобуте офіційними державними копальнями, з подальшою їх реалізацією, за державні гроші виділені саме на утримання та дотацію існуючих підприємств.

2. Хронічне недофінансування вугільної промисловості — це міф, створений для того аби відвернути увагу від багатьох мільярдних тінювих оборудок у цій галузі. Про яке фінансування чи не до фінансування може йти мова, коли реальна ціна видобутого вугілля вт році менша за її реальну собівартість. Розуміючи це і намагаючись вибити з держави чергові дотації, створюються всі умови так званої жорсткої економії, коли в першу чергу заощаджують на безпеці праці та елементарних нормах її дотримання. Створюється ситуація, коли на одну тону добутого вугілля та кількості загиблих при її видобутку, Україна впевнено посідає друге місце, пропустивши вперед тільки Китай. Але китайські копальні відрізняються від українських саме високою вибухонебезпечністю та концентрацією метану. Тоді, як більшість аварій на Україні пов'язана саме з нехтуваннями з боку адміністрації нормами елементарної техніки безпеки шахтарської праці. Вугільна промисловість, завдяки корупційним схемам, давно стала над прибутковою. Відповідно люди, які працюють у цій схемі, а саме т.зв. «вугільні генерали» прекрасно розуміють, що у випадку будь чого вони не будуть притягнуті до кримінальної відповідальності. Це у свою чергу породжує безкарність та відчуття безвідповідальності. Тому соціальні питання, такі, як забезпечення умов праці шахтарів, соціальні гарантії на момент їх травмування, регрес та забезпечення вугіллям відходить на другий план у порівнянні із гонитвою за додатковими тоннами вугілля, та практично анульовані та не фінансуються у повному обсязі.

Наявність чіткої схеми, з урахуванням соціальних проблем шахтарів — є тим самим моментом, яка має повернути промисловість з дотаційної у прибуткову, та повернути авторитет шахтарської праці. Зарплатня шахтаря має бути чітко прив'язана до ціни реалізації вугілля та відповідати усім коефіцієнтам, а не встановлюватися адміністрацією на свій власний розсуд. Роль держави у цьому моменті — це підтримання та жорсткий контроль, як за ціною реалізованої продукції так і за дотриманням роботодавцями умов праці та її відповідної оплати. Саме така схема, з урахуванням усіх соціальних аспектів праці та гарантії її дотримання з боку держави, має бути запроваджена у вугільній промисловості. Ситуація коли шахтар стає заручником тінювих оборудок і не є захищеним з боку держави має бути поламана.

Дмитро Снегірьов, Президент БФ «Підтримки Українських ініціатив»

Відділ листів КЦ ([Кавказцентр](#))